

УДК 378

О. В. ФОКІН

викладач вищої категорії, викладач-методист
Дніпропетровський коледж ракетно-космічного машинобудування
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

У статті здійснено аналіз соціально-психологічних основ організації та розвитку автономності сучасних закладів освіти різного рівня акредитації. Акцентовано увагу на проблемі автономності освітньої організації. Зауважено, що сучасні освітні організації являють собою специфічне утворення. Усі заклади освіти підпорядковані моралі й праву конкретного суспільства, вони функціонують за певного політичного режиму й у певному культурному середовищі. Не байдужі до діяльності навчальних закладів політичні партії, громадські організації тощо.

Специфіку навчальних соціальних організацій визначено характером мети, правилами внутрішнього розпорядку, адміністративного примусу та контролю, посадовою ієрархією, розподілом статусів, ролей і престижу, структурою нагромадження і використання ресурсів. Відсутність чітких критеріїв у визначенні та досягненні мети ускладнює оцінювання та самооцінювання діяльності закладів освіти, висуває насамперед стратегічне, перспективно націлене планування, а неформальність стосунків і мотивації підвищують значення почуття приналежності, вимагаючи особистої харизми та влади авторитету, перетворює персонал навчального закладу на головний ресурс діяльності.

Ключові слова: освітня організація, розвиток освітньої організації, автономність, сучасні заклади освіти.

Сучасні освітні організації являють собою специфічне утворення. Вони належать до культурно-просвітницьких організацій, суспільним призначенням яких є співучасть в організації навчання та виховання підростаючого покоління. Втім, це функція сукупності всіх навчальних закладів і установ різного рівня акредитації, які виступають складовими освіти як соціального інституту.

У загальному діапазоні кожний окремий навчальний заклад може і зобов'язаний визначити свою мету й засоби її реалізації. У цьому випадку важливо знати ставлення окремої соціальної організації до освіти як соціального інституту. Освіта, наприклад, може бути одержавленою. А це передбачає, що держава визначає чи приписує йому мету, надає ресурси, ухвалює рішення про відкриття чи закриття конкретного закладу, ступінь його акредитації, затверджує штатний розклад, здійснює адміністративний нагляд за його діяльністю. Держава при цьому користується позитивними здобутками навчального закладу, але разом із цим бере на себе відповідальність за негативні результати, невдачі, поразки, відводить зовнішні загрози. Про окремо взятий заклад освіти можна говорити як про окрему соціальну організацію лише тоді, коли він діє автономно. Саме цій актуальній проблемі автономності присвячено статтю.

Вирішення цієї загальної проблеми висвітлює конкретні переваги такої структури та її недоліки. Автономність освітньої організації робить її більш ініціативною, динамічною, гнучкою, схильною до пошуку й використання різних новітніх технологій у педагогічному процесі, здатним вистояти в конкурентній боротьбі з іншими навчальними закладами за контингент, матеріальні, фінансові й людські ресурси. Разом із тим, вони будуть більш схильними до комерціалізації, діяти швидше в інтересах невеликої управлінської групи, ніж справедливості, в інтересах більшості членів колективу, орієнтуватися переважно на актуальний стан освітнього ринку, а не на історичні перспективи й потенційні потреби суспільства, як зазначають С. М. Позднякова, Л. В. Суркова [5].

Перетворення закладу освіти на адміністративний орган має як недоліки, так і переваги. Підпорядкованість жорсткому інституційному контролю обмежує його ініціативи, динамізм, творчий пошук, бо весь час доводиться координувати дії з командами зверху. Він бюрократизується, адже переслідує не так реальну й дієву мету, як формальну, стає здатним проявляти лише виконавську ініціативу. Нові педагогічні технології у кращому випадку “спускають” йому зверху у вигляді адміністративних команд, розпоряджень та інструкцій. Як підкреслює відомий український соціолог В. Багіров [1]: “Покоління людей сформувалися в одному соціумі, а їм пропонують ураз перейти в інше соціокультурне середовище, до якого вони просто не готові. ...Але на противагу існує певний простір, де можна активно впливати на життя”. Таким простором є сучасні заклади освіти різної форми акредитації, але вони не користуються, або користуються в досить обмеженому вигляді, позитивними наслідками своєї успішної діяльності. Щоправда, вони не несуть і прямої відповідальності за власні поразки, їх бере (або повинна брати) на себе керівна інституція, найчастіше міністерство освіти як представник держави. Втім про автономність чи залежність навчальних закладів слід говорити у досить умовному значенні.

Приватний заклад освіти може й не бути жорстко підпорядкованим державі (у різних формах), натомість він може залежати від церкви, батьків, великих промислових та фінансових фірм і корпорацій, приватних осіб, котрі є його інвесторами, а тому контролюють використання виділених ними коштів.

Усі заклади освіти підпорядковані моралі й праву конкретного суспільства, вони функціонують за певного політичного режиму й у певному культурному середовищі. Не байдужі до діяльності навчальних закладів політичні партії, профспілки, громадські організації.

Інституційний контроль над закладами освіти теж не буває абсолютним і всеосяжним. Держава, наприклад, стосовно до закладу освіти це адміністративний апарат міністерств і відомств. Функціонери цих органів не завжди настільки компетентні, працелюбні, енергійні та відповідальні, аби взяти навчальні заклади під тотальний контроль. Для цього немає й потреби, оскільки достатньо контролювати різні ресурси (фінанси, кадри тощо)

та керувати навчально-виховним процесом. В останніх випадках ініціативу знизу не лише припускають, а навіть вимагають і спонукають. Такими, наприклад, можуть бути різні молодіжні формування. Але скільки б не проголошували про необхідність створення молодіжних об'єднань та рухів, їх не буде до того часу, поки ці об'єднання не стануть самостійними, не матимуть своїх ресурсів: фінансів, а також діяльності держави, політичних партій, різних об'єднань і інших суб'єктів суспільних відносин, що має на меті певним чином впливати на соціалізацію і соціальний розвиток молоді, як зазначають А. І. Ковальова, В. А. Луков [3, с. 302], доки не буде достатніх умов до інституціалізації молодіжних об'єднань, доти не буде їх дійсного впливу.

Окремі керівники закладів освіти можуть досить вдало для себе використовувати суперечності в межах адміністративного апарату міністерства чи відомства або міжінституційні сутички. Проте, як зауважує О. Л. Сکیدін [8], загальний принцип залишається незмінним: заклади освіти є соціальною організацією там і тоді, де й коли він автономно визначає межу своїх організаційних зусиль.

Цілі такої соціальної організації можуть бути стратегічними, тактичними, оперативними. Критерієм тут виступає цілепокладання, витрачені ресурси, стратегічні цілі, розраховані на відносно далеку перспективу, тактичні на середню, оперативні виявляються як робочий план дій. У першому випадку особливе значення має перспективність мислення управлінської групи організації, їхнє вміння застосувати інноваційні технології.

Основа стратегічного планування приватних і державних закладів освіти різниться. Для перших головним принципом діяльності постає необхідність виживання у конкретному середовищі. Тому стратегію будують на збереженні довіри потенційних інвесторів і кредиторів, насамперед наймогутніших. Для державних навчальних закладів проблема виживання не стоїть так гостро, вони виживають разом із державою, тому у своїй стратегії користуються й керуються перспективними установками держави, модифікуючи їх стосовно до власних обставин.

Тактичне планування і використання відповідних технологій у навчально-виховному процесі є концептуальною основою робочих планів. Тут можна знайти відповідь на низку досить значущих питань: що може освітній заклад запропонувати в перспективі; якою буде реакція ринку чи держави на пропозиції, тобто кому може знадобитися запропонований освітній продукт, послуги чи інформація; як досягти бажаних результатів із мінімумом витрат; як потім використати отримані здобутки тощо.

При визначенні цілей закладів освіти, як і інших соціальних організацій, слід очікувати низку загроз, яких варто запобігти вже на першій стадії роботи. Мета може бути завищена чи занижена стосовно можливостей і ресурсів освітньої організації. В обох випадках заклади освіти очікують негативні наслідки або збочення в роботі. У першому випадку (мета завищена) заклад працює з перевантаженням. Його людські, матеріальні, фінансові, духовні ресурси виснажуються, спостерігається колективна втома,

невдоволення чи апатія. Частішими та затяжними стають конфлікти, комунікативні та інші блокади й тупики.

З усіх типів соціальних організацій найчіткіше здатні визначити мету господарські структури. Найменш чітка вона в культурно-освітніх організаціях, до яких належать і заклади освіти. Критерієм ефективності їх діяльності є престиж – річ, важко вимірювана числовими показниками. Одним із небагатьох таких індикаторів може бути кількість бажаючих вчитись, або працювати в певному навчальному закладі, кількість педагогів з вищими рівнями кваліфікації та педагогічними званнями. Найдійовішими вони є тоді, коли навчальні заклади діють у конкурентних умовах, борючись за накопичення людських ресурсів.

Чим чіткіше, ясніше, осяйніше будуть визначені цілі (обов'язково – освітні), тим ефективнішою та продуктивнішою буде діяльність навчального закладу. Вища школа в цьому плані має суттєві переваги: вона покликана готувати спеціаліста, фаховий профіль котрого більш-менш точно визначений в існуючій номенклатурі.

Інша річ – постановка й організація виховної роботи у школах, а також удосконалення цієї роботи шляхом впровадження новітніх педагогічних та інших технологій. Подібно до того, як рух, простір, час є атрибутами матерії, так і виховання є атрибутом суспільства, характеристикою соціальних відносин, на що вказують М. І. Рожков, Л. В. Байбородова [6].

Кожне суспільство відтворюється через таку систему виховання, яка дає йому можливість успішно розв'язувати проблеми, що постають перед ним. Соціальна система як така повинна забезпечувати відтворення таких працівників, котрі за своїми якісними показниками відповідають суспільним стандартам конкретного часу. Негнучкі форми й методи формування досконаліших економічних відносин, формальне проголошення ідей, не підкріплене механізмами реалізації, розграбування національного багатства, насильницьке й повсюдне впровадження ідеології індивідуалізму, націоналізму, нігілізму спричинили розмивання етичних підвалин нашого життя.

Дуже часто як базове поняття в одних випадках використовують соціалізацію, в інших – виховання. Виховання – як об'єктивне закономірне явище і як цілеспрямований процес, що постійно коригується, здається нам поняттям ширшим за поняття “соціалізація”, яке, на думку І. Кон, є не що інше, як процес освоєння індивідом соціального досвіду, в ході якого й створюється конкретна особистість (приспосована до певних умов реального суспільства в певний період його існування).

Потреба часу змінює педагогічні, управлінські, інформаційні технології в соціальних освітніх організаціях, тому створюють різні бази завдань, спрямованих на формування певних різновидів мислення, розробляють контролюючі тести, які формують знання, уміння, навички. Це також необхідно робити й у галузі управління процесом виховання: розробляти підходи до системи виховної роботи конкретно в кожній освітній організації, нові форми спілкування з тими, хто навчається, стимули тощо.

На жаль, переважна більшість педагогічного складу на сьогодні не готові до докорінних змін, або не мають до цього вагомих стимулів. І одна з причин цього – відсутність або, скажімо, надзвичайно слабка зацікавленість викладацького персоналу у здійсненні будь-якої виховної діяльності в позааудиторний час. Ще Макс Вебер відзначав, що інтереси (матеріальні й ідеальні), а не ідеї безпосередньо визначають поведінку людей. Незважаючи на це, як зауважує О. Л. Скідін [7], час вимагає вивчення соціологічних позицій нового, передового, визначення взаємозв'язків і взаємозалежності, нових наукових підходів до проблеми виховання.

Головні суттєві положення концепції управління виховним процесом у закладах освіти такі:

- створення чіткої організаційної структури органів і конкретних осіб, що займаються безпосередньо виховною роботою з тими, хто навчається, і не менш чітке визначення їх функціональних обов'язків у цій сфері життя;

- розмежування виховних завдань стратегічного й тактичного характеру. Потрібно розрізняти головні завдання, від вирішення яких залежить ефективність діяльності закладу освіти, і поточні, без яких неможливе розв'язання цих головних завдань;

- врахування сьогоденної специфіки особи й конкретного історичного періоду у виховній роботі;

- управління не так тими, хто навчається, як процесом створення їхньої особистості, створення необхідних умов для самовдосконалення, самовиховання тощо. Іншими словами, управління виховним процесом є не безпосереднім, а опосередкованим впливом на особистість;

- оновлення технологій виховного процесу;

- конкретизація форми управління виховним процесом: визначення мети, планування, перед- та постпланове програмування, поточні управлінські рішення тощо. Проте проблема полягає в тому, що дуже часто ніхто з практичних працівників не займається вищепереліченим, бо відсутні механізми здійснення стимулів оволодіння новітніми педагогічними технологіями;

- удосконалення механізму управління виховним процесом, а саме послідовність і логічність управлінських операцій і процедур. Досягнення цілей, поставлених соціальними організаціями, неможливе без удосконалення інноваційних технологій, як зазначає Н. Б. Шуст [9]. Характерною їх особливістю є не тільки вивчення, фіксування того “матеріалу”, що вже існує, а “заглядання” в майбутнє, передбачення, відповідна розробка контрзаходів до того, як може виникнути проблема, вибір найприйнятнішого варіанту управлінського рішення, яке найбільше відповідає ситуації, що склалася, та реальному співвідношенню діючих внутрішніх і зовнішніх впливів. Без створення сценаріїв, без аналізу майбутніх дій і тенденцій, без уважного розгляду позиційних структур і функцій, а також суб'єктів, які протистоять один одному, досягнути необхідних цілей у сьогоденному бурхливому суспільному контексті не вдається, як зазначає В. В. Давидов [2, с. 53]. Ці положення цілком стосуються організації навчально-виховної діяльності в такому соціальному інституті, як освіта.

Проблема окремо взятого закладу освіти полягає у тому, щоб чітко визначитись щодо власних цілей і засобів їх досягнення. При цьому має враховуватись той фактор, що кожна соціальна організація повинна спрямовувати свою діяльність на досягнення багатьох цілей. Тут головне завдання полягає в ґрунтовній розробці “дерева цілей”: у певній ієрархії за критеріями значущості та досяжності. Безцільна активність породжує формалізм, ритуалізм, кар’єризм та інші відхилення. До бюрократизації найбільшою мірою схильні інституціональні адміністративні органи, особливо державні установи. Якщо освіта жорстко підпорядкована державі, то окремо взятий державний заклад освіти з більшою чи меншою незворотністю стає адміністративним органом. Одним із шляхів подолання тенденцій державних освітніх установ до бюрократизації може стати реформування існуючої системи їх фінансування. Держава могла б фінансувати окремі навчальні заклади понад планом відповідно до їх конкретних проектів, тобто планування мало б рухатися не зверху вниз, а знизу вгору.

Кожного разу, коли освітній заклад вдається до адміністративних заходів щодо її вихованців, він перестає діяти як власне педагогічна організація. Коли така форма контролю набуває систематичного характеру, а тим більше – стає єдиною можливою формою регламентації стосунків, відбувається повне переродження закладу. Він поступово стає авторитарно-примусовою структурою. Така тенденція спостерігається і часто. Ця деформація тим більше вірогідна, чим більше виявляються такі умови: конфліктна соціоґрупова структура суспільства поза освітньою організацією породжує конфліктну структуру всередині організації; вихованці та викладацький склад репрезентовані різними етнокультурними, конфесійними, територіальними та іншими групами; в основу дидактичного процесу покладено педагогіку примусу й спонукання, а не співробітництва й мотивування, серед персоналу керівного складу переважають авторитарні лідери, діяльність викладачів закладу освіти оцінюється не за потенцією і досвідом, а за рівнем виконавської дисципліни, формального (демонстративного) послуху, особистої та ідеологічної відданості. Це не передбачає, що заклади освіти мають зовсім відмовитися від примусу й адміністративного контролю, але питання полягає у тому, аби знайти засоби дисциплінування, адекватні сутності навчально-виховного процесу. Отже, у цьому процесі примус має виявитись як самоконтроль, свобода – як контрольована спонтанність, покарання – як утрачена винагорода.

Статус, роль і престиж в освітній організації залежить від груп приналежності. Вплив суспільства на неї полягає в тому, що спостерігається певна статистична відповідність між соціальним становищем сім’ї та академічним статусом вихованця. Так, діти заможних, владних і престижних груп (як певна статистична залежність, а не фатальний і обов’язковий закон) навчаються краще, або, точніше, перебувають на вищих академічних позиціях, мають кращі оцінки та інші символи визнання. Боротися з цим явищем заклад освіти практично не може, у нього немає для цього ні від-

повідних ресурсів, ні дієвої мотивації. Формальне їх одержавлення теж мало впливає на цей процес, бо продовжує діяти чинник соціалізуючої нерівності сімей. Фінансові дотації, кредити освітнього спрямування соціально знедоленим родинам, у яких сімейний бюджет нижчий за межі бідності, а також тим, хто навчається за гроші, були б значно ефективнішими.

Іншим статусоутворювальним чинником стосовно вихованців є вік. Чим вищий ступень навчання, тим є вищим їх статус. Але це стосовно лише персон іншого віку. Він органічно пов'язаний із зовнішністю та внутрішнім світом особистості і є значним випробуванням її можливостей і ресурсів, інколи надовго визначаючи успішну чи неуспішну життєву траєкторію. Найнебезпечнішим слід вважати варіант накладання негативних чинників стратифікації сімейного, академічного та сексуального статусу.

Якщо вихованець походить із сім'ї низького соціального становища, має одночасно низький академічний і сексуальний статус, його ситуація заслуговує на особливу увагу з боку керівництва навчального закладу.

Треба відзначити, що вихованці “скромного” соціального походження, котрі пройшли так звану селекцію, теж конкурують за рівень диплома. Стратифікуюча дія сім'ї тут виявляється у гірших матеріальних умовах життя вихованця, а це вимагає від них якусь частину навчального часу витрачати на підтримання свого існування, що погіршує їхні шанси в конкуренції за документ про освіту. Частина з них залишає освітній заклад, а це погіршує можливості щодо працевлаштування, професійної кар'єри та подальшої соціальної мобільності.

Опосередковано, через систему освіти, продовжує впливати соціальне походження й на формування професійної педагогічної групи. Соціологічні дослідження показують, що більшість педагогів походить із двох сусідніх соціальних груп: верхівки нижчого й найнижчого прошарку середнього класу. Тобто їхнє соціальне походження досить скромне. Отже, закладаються деякі передумови для демократизації закладів освіти. Вони – це такі соціальні організації, де основним ресурсом є люди. Навіть у промислово розвинутих країнах освіта продовжує залишатися бідною, фінансування її, як правило, не перевищує 6–7%.

У структурі людських ресурсів переважне значення мають об'єкти навчання – вихованці. Це передбачає, що навіть при бідній матеріальній базі та низькому рівні навчання й викладання, але при належній підготовці, вони можуть показувати належний рівень знань. Отже, попередні селекції і відбір об'єктів навчання мають для навчальних закладів неабияке значення.

Таким чином, можливо дійти до **висновку**, що специфіка навчальних соціальних організацій визначається характером визначення мети, правилами внутрішнього розпорядку, адміністративного примусу та контролю, посадовою ієрархією, розподілом статусів, ролей і престижу, структурою нагромадження і використання ресурсів. Відсутність чітких критеріїв у визначенні та досягненні мети ускладнює оцінювання та самооцінювання діяльності закладів освіти, висуває насамперед стратегічне, перспективно націлене плануван-

ня, а неформальність стосунків і мотивації підвищують значення почуття приналежності, вимагаючи особистої харизми та влади авторитету, перетворює персонал навчального закладу на головний ресурс діяльності.

Подальших розвідок у цьому напрямі потребують питання взаємодії особистісного й колективного з позиції ініціативності, динамічності, схильності до пошуку різних новітніх технологій тощо.

Список використанлі літератури

1. Гаташ В. Социолог – профессия ректорская (Интервью В. Бакирова) / В. Гаташ // Зеркало недели. – 1999. – 12 июня. – № 23 (244). – С. 12.
2. Давыдов В. В. Теория деятельности и социальная практика / В. В. Давыдов // Вопросы философии. – 2014. – № 5. – С. 52–62.
3. Ковалева А. И. Социология молодежи: Теоретические вопросы / А. И. Ковалева, В. А. Луков. – Москва : Социум, 2014. – 351 с.
4. Малеваный Н. М. Проблемы социальных ориентацией учащейся молодежи Запорожского региона (опыт социологического исследования) / Н. М. Малеваный, С. И. Подмазин // Актуальные проблемы воспитательной работы в вузе / отв. ред. О. Л. Скидин. – Запорожье : ЗГУ, 1996. – Вып. 1. – С. 106–114.
5. Позднякова С. М. Образование вчера, сегодня, завтра: новые ориентиры / С. М. Позднякова, Л. В. Суркова // Материалы круглого стола ИПК при МГУ им. М.В. Ломоносова. – Москва, 1995. – Сер 7. – № 2. – С. 67–72.
6. Рожков М. И. Организация воспитательного процесса в школе : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / М. И. Рожков, Л. В. Байбородова. – Москва : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2013. – 256 с.
7. Скидин О. Л. Воспитательный процесс в вузе и социальные технологии / О. Л. Скидин // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : міжвузівський збірник наукових праць. – Київ ; Запоріжжя : Этта-Пресс, 1998. – Вип. 1. – С. 158–164.
8. Скидин О. Л. Учебные заведения как социальные организации / О. Л. Скидин // Нова парадигма (Альманах наукових праць). – 2010. – № 16. – С. 210–219.
9. Шуст Н. Б. Інноваційна діяльність молоді: сутність, структура, функції / Н. Б. Шуст. – Вінниця : ВДМУ, 2015. – 223 с.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2015.

Фокин А. В. Организация и развитие самостоятельности образовательных учебных заведений

В статье проводится анализ социально-психологических основ автономности современных образовательных учреждений различного уровня аккредитации. Акцентируется внимание на проблеме автономности образовательных организаций. Указывается на то, что современные образовательные учреждения представляют собой специфические социальные институты, которым присущи специфические механизмы организации и развития. Все образовательные учреждения подчинены морали и праву конкретного общества, они функционируют в условиях конкретного политического режима и в определенной культурной среде. Не равнодушны к деятельности учебных заведений и политические партии, общественные организации и тому подобное.

Специфика учебных социальных организаций определяется характером определения цели, правилами внутреннего порядка, административного контроля, служебной иерархией, распределением статусов, ролей и престижа, структурой организации и использования ресурсов. Отсутствие четких критериев в определении и достижении цели усложняет оценку и самооценку деятельности образовательных учреждений, вы-

двигает на первый план стратегическое, перспективно нацеленное планирование, а не формальность отношений и мотивации, увеличивает значение чувства принадлежности, требуя личностной харизмы и власти авторитета, превращая персонал учебного заведения на главный ресурс деятельности.

Ключевые слова: образовательное учреждение, развитие образовательной организации, автономность, современные образовательные учреждения.

Fokin A. Organization and Development of Modern Educational Institutions Independence

The paper analyzes the socio-psychological foundations of organization and development of modern educational establishments' autonomy of different accreditation levels. The attention is focused on the autonomy's problem of educational organizations. It indicates that modern educational organizations are the specific formation. All educational establishments are subordinated to morality and right the particular society, they operate for a certain political mode in a certain cultural environment. Not indifferent to the activities of educational institutions, political parties, trade unions, public organization and so on.

Institutional control over educational institutions is also not absolute and comprehensive. The state, for example, in relation to schools is the administrative apparatus of ministries and agencies. Functionaries of these authorities are not always so competent, hardworking, energetic and responsible to take schools under total control. For this purpose there is no need, because sufficient control of various resources (financial, human, etc.) and manage the educational process. In the latter cases the initiative from below not only suggests and even demand and encourage. Such, for example, may be different youth formations. But how many would have voted on the need for youth associations and movements, they will not be until such time as these associations become independent, will not have their resources, finance, and the state, political parties, various associations other subjects of public relations, which aims to somehow influence on the socialization and social development of young people until sufficient conditions for the institutionalization of youth associations, not until their actual impact.

Also in the paper indicates that the specificity of educational social organizations determined by the nature of objectives, internal regulations, administrative enforcement and control, official hierarchy, distribution status, role and prestige, structure of accumulation and using the resources. The lack of clear criteria in defining and achieving the objective complicates assessment and self-evaluation of educational institutions, brings to the fore the strategic prospectively targeted planning and informality relations and motivation that increase the value of a sense of belonging, requiring personal charisma and power authority, converts the staff of educational establishment on the primary resource activities.

Key words: educational organization, development of educational organization, autonomy, modern educational institutions.